

*ESTETİK DENEYİM YOLUYLA
DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME*

**ESTETİK DENEYİM YOLUYLA
DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME**

Bu çalışma Avrupa Birliği'nin Erasmus+ Programı tarafından desteklenmektedir.

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
SANATIN ÖĞRENME GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ	3
SANAT VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME	4
YÖNTEMİN TEMEL İLKELERİ “ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME”	6
ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENMENİN AŞAMALARI	7
YÖNTEMİN UYGULANMASININ ÖNÜNDEKİ ENGELLER	10
SONSÖZ	11
KAYNAKLAR	12

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

GİRİŞ

Estetik deneyiminin eleştirel düşünme ve eğitim sürecinin gelişimine katkısı, özellikle Psikoloji ve Pedagoji alanlarında olmak üzere birçok bilim adamının araştırmasının amacı olmuştur. 8. Dönüştürücü Öğrenme Konferansı'nda, Alexis Kokkos, dönüştürücü öğrenme çerçevesinde, otantik sanat eserlerinin sistematik gözleminin ve eleştirel analizinin önemine odaklanan “Estetik deneyim yoluyla dönüştürücü öğrenme” metodolojisini sundu. Söz konusu metodoloji altı ayrı aşamadan oluşmakta ve temel ilkeleri Freire, Mezirow, Frankfurt Okulu ve Perkins tekniği fikirlerine dayanmaktadır.

SANATIN ÖĞRENME GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Estetik deneyimin, gerçeği edinme ve bir insanın düşünme biçiminin nitel dönüşümü üzerine etkisi öncelikle Alman idealist filozofları Kant, Hegel ve Schelling tarafından ele alındı. 20. yüzyılın başlarında, Dewey, estetik deneyiminin, öğrenme sürecinde temel bir unsur olarak kabul ettiği hayal gücünü geliştirmek için ideal bir araç olduğunu belirtti. Hem eski, hem önceden var olan görüşler hem de sanatla temas yoluyla ortaya çıkan yeniler, geçmişi yeniden inşa etmeye ve gerçekliği farklı bir şekilde anlamaya katkıda bulunur. Dewey'inkilere benzer düşünceler Proust ve Sartre tarafından formüle edildi.

Gardner'ın çoklu zeka kuramı, aynı bu yönde, aynı derecede önemlidir. Gardner, insanların birçok zeka türüne sahip olduğunu ve kişiliklerini tam olarak geliştirmek için eğitim sisteminin hepsini geliştirmesi gerektiğini savunur. Estetik deneyim, kursiyerlere, ince, bütünsel kavramların ifade edilmesinde, duygusal durumların ana hatlarıyla belirtilmesinde, metaforların kullanılmasında ve genel olarak gerçekliğin çeşitli yönlerinin ifade edilmesinde kullanılan çok sayıda simgeyi işleme fırsatı sunar. Gardner'ın teorisi, Eisner, Broudy, Perkins, Olson ve diğerleri tarafından da benimsendi. Aslında, son üçü, sanat eserlerinin sistematik olarak gözlemlenmesi yoluyla anlam çıkarılmasında kullanılan yaratıcı eğitim teknikleri geliştirmiştir (Kokkos, 2009 a, · 2009 b)

Palo Alto düşünürlerinin çalışmaları ile estetik deneyimin eğitimin önemine dair sağlam belgeler sağlandı; anatomi ve nörofizyoloji araştırmalarına dayanarak,

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

bütünleşmiş düşüncenin her iki beyin yarımküresinde eşit ve tamamlayıcı bir işleyiş gerektirdiğini gösterdiler. Sol yarımküre gerçekliğin mantıklı bir yorumunu sunarken, sağ, durumları bütünsel olarak kavrama yeteneğine sahiptir; bu, karmaşık olguları ve gerçekliğin çok yönlülüğünü algılamamızı, olayların alternatif görüşlerini yakalamamızı ve eleştirel ve yaratıcı düşünme yeteneği geliştirmemizi sağlar. Sol yarımkürenin işleyiş biçimine uygun çok sayıda elementi içeren sanat eserleri ile temas, etkinleşmesine katkıda bulunur ve dönüşüm sürecini güçlendirir (Kokkos, 2009a; 2009b).

Eleştirel teorisinin kurucularının, 1930'larda Frankfurt Okulu tarafından formüle edilen, eleştirel düşüncenin gelişimine sanatın katılımına katkısı da önemliydi. Düşünürleri (Adorno, Marcuse ve Horkheimer), otantik sanat eserlerinin anlaşılması ve popüler veya ticari sanat eserlerinden ayırt edilmelerine dayanan kriterler tanımladılar ve sanatla temasın insan özgürlüğüne katkıda bulunduğunu, eleştirel düşünmeyi geliştirdiğini ve bireylerin her zaman geçerli olan belirli egemen ideolojinin dayattığı baskın sosyal normlara meydan okumasına yardımcı olduğunu savundular. Dahası, sanat eserleri, her bireyin onlara kendi tarzlarında yaklaşmalarını ve kendi anlamlarını keşfetmelerini sağlayacak şekilde sınırsız yorumlama olanaklarına açıktır (Kokkos, 2009a).

SANAT VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

Freire, yetişkin eğitimi alanında eleştirel bilinçlilik kavramını (1974) geliştiren ve genel olarak Mezirow'un daha sonra dönüştürücü öğrenme dediği şeyin temellerini oluşturan ilk düşünürdü. Eğitim yöntemini geliştirirken, Freire kursiyerlerin, genellikle sanat eserleri olan, "kodlama" işlemine ve analizine özel önem verdi. Her kodlama, büyük ölçüde, yetişkin öğrenenlerin yaşadığı politik, sosyal ve eğitim koşullarına uyarlandı ve her seferinde ele alınan sorunun alt sorusunu temsil eden unsurlar içeriyordu. Sosyal gerçekliğin çeşitli konularının eleştirel analizinde ("kod çözme") kullanılmak üzere özel olarak tasarlandılar. Süreci, alt sorunun tamamının sentetik ve bütünsel analiziyle tamamlayarak, kursiyerlerin değerlendirilen konu hakkındaki görüş ve algılarını gözden geçireceklerdir. Freire'nin yöntemi yaygındı. Shor'ın arkadaşı onun yöntemini işledi ve oyun, şiir ve müzik eserlerini içerecek

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

şekilde sanat eserlerinin kullanımını genişletti. Ayrıca Freire'nin fikrini, kursiyerlerin kendileri tarafından sanat eserleri üretilmesi fikrine kadar genişletti ve bu etkinliklerin sosyal durumları eleştirel bir şekilde incelemelerine, estetik yeteneklerini geliştirmelerine, kitle kültürünün etkisinden kurtulmalarına ve kendilerinin yaratıcı olmalarına yardımcı olmalarını sağladığı fikrine dayandı. Son yıllarda, eleştirel düşünme ve dönüştürücü öğrenme geliştirme amacıyla, kursiyerlerin kendilerinin sanat eserleri oluşturmasının sağlanması eğilimi artmaktadır (Kokkos, 2009a).

1978 yılında, Brezilyalı eğitimci Freire ve Frankfurt Okulu yönteminden etkilenen Mezirow, *“onları daha kapsayıcı, ayırt edici, yansıtıcı, açık ve duygusal olarak değişebilir hale getirmek için sorunlu referans çerçevelerini dönüştüren öğrenme”* olarak tanımladığı dönüştürücü öğrenme teorisini geliştirmeye başladı.”(Mezirow ve arkadaşları 2009, sayfa 92). Daha ayrıntılı olarak, Mezirow tüm insanların içine doğdukları belirli felsefenin ve sosyal kültürün bilinçsizce alıcısı olduklarını savundu. Referans çerçevesi (aile, din, ideoloji, dünya görüşü, kültürel çevre) düşünce ve eylemleri yönetir ve yönlendirir. Mezirow genç yaşta eleştirmeksizin edinilen tüm inanç ve düşünceleri, varsayımlar olarak adlandırır. Varsayımlar ve ele alınma biçimleri eleştirel düşünme yoluyla tartışılır. Yetişkinlikte, insanlar *“sık sık, çocukluklarında kendileri için pozitif olarak işe yarayan yorum ve görüşlerin artık aynı şekilde işe yaramadığını”* keşfederler (Mezirow, 2009: sayfa 44). Alınan kararlar *“dayandıkları varsayım veya iddiaların geçerliliği üzerine eleştirel düşünmeyi”* de gerektirir (Mezirow, 2009: sayfa 47). Dönüştürücü öğrenme, bireylerin sorunlu bir referans çerçevesini dönüştürmeleri ve içinde hareket ettikleri sosyal gerçeklik hakkında daha objektif bir bakış açısı kazanmaları için perspektif dönüşümü adı verilen düşünme biçimini değiştirme süreci yoluyla bu yönde katkıda bulunabilir.

Günümüzde dönüştürücü öğrenme teorisi, birçok bilgin ve yetişkin eğitimci (Belenky, Boyd, Brookfield, Cranton, Elias, Kasl, Kegan, Marsick, Newman, Taylor) bu kavramı benimsemiş ve teoriyi kendi görüşleriyle zenginleştirmekte olduğundan, dinamik bir gelişim içindedir.

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

“ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME” YÖNTEMİNİN DAYANDIĞI TEMEL İLKELER

Öğrenmeyi estetik deneyim yoluyla dönüştürmek, Kokkos tarafından geliştirilen ve 2009 yılında 8. Dönüştürücü Öğrenme Konferansında sunulan bir metodolojidir. Kokkos'a göre (2011, sayfa 71-72) *“estetik deneyim, yani sanat eserlerinin sistematik olarak gözlemlenmesi yetişkinlerin, düşüncelerini kuşatan ideolojilerle karşı karşıya kaldıklarında daha özgür olmalarına ve genellikle hayati çıkarlarına aykırı olan yerleşik durumlar düzenini vicdanlarına yerleştirme çabalarına yardımcı olacak bir eleştirel düşünme sürecine götürebilir”*. Estetik deneyim yoluyla dönüştürücü öğrenme, kalıplaşmış fikir ve öncüller üzerine eleştirel düşünme geliştirmek amacıyla, tüm sanatlardan, sanat eserlerini kullanır. Özellikle yetişkin eğitimi alanında, Yunan Açık Üniversitesi, KETHEA (Bağımlı Bireyler için Terapi Merkezi), ikinci şans okulları, mesleki eğitim merkezleri, detoksifikasyon merkezleri, hapisaneler, yaşam boyu öğrenme merkezleri, işletmeler, ebeveyn okulları vs. gibi çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından uygulanmaktadır.

Estetik deneyim yoluyla dönüştürücü öğrenme aşağıdaki altı temel ilkeye dayanmaktadır: (Kokkos, 2009a · Kokkos, 2009c)

a) Sanat eserlerinin ve dinamiklerinin kullanılması, dönüştürücü öğrenme sürecinde baskın unsurdur ve mümkün olduğunca sık kullanılmaları gerekir. Eleştirel düşünmenin geliştirilmesine yardımcı olan (beyin fırtınası, rol yapma vb. gibi) başka yöntemlerin yerine geçmez,

b) Freire'nin, bir soruyu kursiyerlerin çoklu estetik deneyimlerle teması yoluyla bütünsel araştırmasının bir katalizör görevi gördüğü ve dönüşüm sürecini pekiştirdiği fikri,

c) öğrenme sürecini zenginleştirmek için, kitle kültürü çalışmaları yerine, önemli sanat eserlerinin incelenmesi,

d) sanat eserlerinin sanatsal değerini anlamaya yönelik kriterler sağlayan ve onlarla temasa geçmenin özgürleşmeye yol açabileceği pozisyonunu destekleyen Frankfurt Okulu'nun eleştirel teorisi,

e) hemen aşağıda tarif edilen, sanat eserlerinin sistematik olarak gözlemlenmesi için Perkins tekniği ve

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

f) Mezirow tarafından geliştirilen dönüştürücü öğrenmenin kuramsal çerçevesi ve bütünleşik öğrenmeyi gerçekleştirmek için dayanılan, Palo Alto düşünürlerinin görüşleri çerçevesinde, her iki beyin yarımküresinin tamamlayıcı çalışması gereklidir. Uygulamada, bu, dönüştürücü öğrenme bağlamında, eğitmenlerin - kolaylaştırıcıların, beynin, genellikle ihmal edilen, sağ yarımküresinin hem estetik deneyim hem de diğer uyarılar yoluyla düzenli olarak etkinleştirildiğinden emin olmasını sağladıkları anlamına gelir.

Yukarıda belirtilen prensiplere dayanarak, eğitmenler farklı konulara eleştirel bir şekilde yaklaşmak amacıyla, sanatı bir öğrenme aracı olarak kullanarak dönüşüm sürecinin aşamalarını tasarlayabilirler.

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENMENİN AŞAMALARI

Metodolojinin uygulama aşamaları (Kokkos & ark. 2011, sayfa 97-100):

1. aşama: Eleştirel düşünme ihtiyacının araştırılması:

Bu aşamada, eğitmenler kursiyerlerin konuyla ilgili bazı bilişsel varsayımlarını eleştirel bir şekilde inceleme gereğini keşfederler. Başlangıçta, eğitmenler kursiyerlerin zihinsel alışkanlıklarının doğru olduğunu düşündüklerini keşfederken, gerçekte, ya kendileri ya da toplum için işlevsizdirler. Bu, kursiyerlerin eğitim ihtiyaçları hakkında bir soruşturma başlatmanın tetikleyicisi olacaktır. Tartışma yoluyla, takım koordinatörleri olarak hareket eden eğitmenler, Mezirow'un teorisi bağlamında, kafa karıştırıcı bir ikilem olarak çalışan bir süreç olan belirli bir zihinsel alışkanlığın işlevselliği hakkında öğrenenlerin kesin fikirlerini sarsmaya çalışırlar. Daha sonra eğitmenler kursiyerlere yaklaşmakta olan toplantılarında konuyu eleştirel olarak ele almayı isteyip istemediklerini sorar. Herkes onayını verdiğinde, eleştirel düşünme süreci başlayabilir.

2. Aşama: Kursiyerler görüşlerini ifade eder:

Bu aşamanın amacı, eğiticinin sorduğu açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar yoluyla kursiyerlerin değerlendirilen konuya ilişkin görüşlerinin ifade edilmesi ve kaydedilmesidir. Bu, üzerinde çalışılacak materyalin toplanmasına, zihinsel alışkanlıkları dönüştürmek için bir strateji tasarlanmasına ve diğer yandan, kıyaslama

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

için, sürecin sonunda, kursiyerlerin bakış açılarında ulaşılan değişime izin vermektedir. Katılımcının görüşleri ilk olarak küçük çalışma gruplarında ve daha sonra öncelikli olarak ele alındıkları ve eleştirel bir değerlendirmeden geçecek olanlarla ilgili son bir teklifin hazırlandığı genel kurulda tartışılırlar.

3. aşama: İncelenecek bakış açılarını tanımlama:

Bu aşamada, kursiyerler tarafından araştırılacak konu alt grupları ve kritik sorular, genellikle işbirlikçi yöntem ve rol yapma, eleştirel tartışma vb. gibi diğer teknikler kullanılarak, belirlenir. Bunlar, her birinin grup üyeleri için ortaya koyduğu ilgi temelinde önceliklendirilirler.

4. aşama: Sanat eserlerinin seçimi:

Eleştirel soru seçildikten sonra, eğitmen ve kursiyerler birlikte, eleştirel düşünme üretmek için işlenebilecek olan tüm sanat biçimlerinden çeşitli orijinal sanat eserlerini seçerler. Bu bilgilere dayanarak, eğitmenler araştırılan konuya birçok farklı açıdan yaklaşmayı amaçlayan bir süreci koordine ederler. Bu kursiyerlere mümkün olduğunca çok boyut gösterecek ve onların ilk görüşlerini yeniden düşünmelerini teşvik edecektir. Bu nedenle, bu aşamada, sanat eseri ile işlevsel olmayan görüş arasındaki ilişkiye ve önceki aşamada belirlenen kritik soruya özellikle dikkat etmek çok önemlidir.

5. aşama: Estetik deneyim yoluyla eleştirel düşünme:

Bu aşamada, sanat eserlerinin sistematik olarak gözlemlenmesi yoluyla, Perkins modelini (1994) uygulayarak, grup ilk önce düşünmeye karar verdiği görüşe eleştirel bir yaklaşımla yaklaşır. Daha ayrıntılı olarak, Perkins, metodik ve organize gözlem yoluyla, kursiyerlerin sanat eseri ile yüzeysel bir temastan, mesajlarının daha derin bir şekilde anlaşılmasına ve kodunun çözülmesine doğru geçebileceği görsel sanat eserlerine yaklaşan bir model geliştirdi. Bu amaca ulaşmak, yöntemin yazarına göre, eleştirel ve yaratıcı düşüncenin gelişimine katkıda bulunur, sezgiyi ve hayal gücünü harekete geçirir, kendini ve başkalarını anlama ve kabul etmeyi teşvik eder ve muhtemelen öğrenenlere öz-farkındalık ve empatiye giden yolu gösterir. Perkins'e göre, sanat eserine yaklaşma süreci dört aşamada gelişir:

a) İlk aşamada, kursiyerler yorum yapmadan veya değerlendirmeden, sanat eserini, istedikleri süre boyunca, dikkatlice ve yavaşça gözlemlemeye davet edilirler. Temel olarak, bu, gözlemcinin düşünme sürecinin etkinleştirilmesi için şartların yaratıldığı

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

bir hazırlık aşamasıdır. Gözlemcilerden daha sonra ilk, yüzeysel yorumlarını ifade etmeleri ve aşağıdaki gibi birkaç soruyu cevaplamaları istenir:

- İlk düşünceleriniz, ilk tepkileriniz, ilk duygularınız, ilk sorularınız nelerdir?
- Sanat eserinde ilginç bir şey fark ettiniz mi?
- Daha fazla açıklamaya ihtiyaç duyduğunuz bir şey var mı? (Kokkos, 2009a; Mega, 2010).

b) İkinci aşamada kursiyerler, henüz kesin sonuçlar çıkarmaya çalışmadan, sanat eserini açık bir zihin ve yaratıcı bir tutumla gözlemlerler. Bu noktada, gözlemcilerin hiçbir şeyi sorgulamadan kabul etmemeleri, ancak tüm olası parametreleri daha yaratıcı bir bakışla ele alması gerekir. Bu aşamada olası sorular aşağıdakileri içerir, örneğin:

- Daha önce fark etmediğiniz bir olay ya da “hikaye” var mı?
- Sanat eserinin sürprizleri nelerdir? (örneğin, garip nesnelere, renk kombinasyonları, anahtar bir unsur, insanların alana dâhil edilmesi, vb.).
- Sanat eserinde “mesaj” ve muhtemel sembolleri arayın (Kokkos, 2009 a · Mega, 2010).

c) Üçüncü aşamada, kursiyerler önceki iki aşamada öğrenilenleri kullanarak, sanat eserini ayrıntılı ve derinlemesine gözlemlemek, duygularını ifade etmek, daha derine inmek ve sorularını cevaplamaya çalışmak için, eleştirel bir yaklaşım benimseyerek, sonuçlar çıkarır ve sanat eserinin ardındaki daha derin anlamları bulurlar. Aşağıdaki gibi soruları cevaplarlar:

- Projenin hangi unsurları (teknik veya tematik) anlam veya önem ekler?
- Şimdiye kadar işlediğiniz temel sorulara şimdi hangi cevapları veriyorsunuz? (Grain, 2009a).

d) Son olarak, esasen bütünsel gözlem aşaması olan dördüncü aşamada, kursiyerler önceki aşamaların deneyimini dikkate alarak, sentez halinde, esere yeniden bakarlar ve üzerinde düşünürler (Kokkos, 2009 a · Mega, 2010).

Aynı prosedür, işlenmek üzere seçilen tüm sanat eserleri için takip edilir ve her seferinde ortaya çıkan fikirler incelenen konunun unsurları ile ilişkilendirilir, bu da konu ile ilgili eleştirel düşünmeyi güçlendirir. Kursiyerlerin bireysel çalışmaları yerine, aynı süreç genel kurulda fikirlerini sunan ve görüşlerini sentetik olarak değerlendiren gruplar halinde de uygulanabilir.

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

6. Aşama: Öncüllerin/Ana maddelerin yeniden değerlendirilmesi:

Sonuncusu olan bu aşamada, kursiyerler sanat eserlerini gözlemlerken yaşadıkları ile ilgili küçük bir metin yazarlar; metin, 2. aşamada ele alınan konuyla aynıdır ve nihai görüşlerini sunar. Daha sonra, nihai bakış açıları 2. aşamada ifade edilenlerle karşılaştırılır ve ilk düşüncelerinin ve öncüllerinin dönüşümleri vurgulanır. Bunu ortaya çıkan tüm fikir ve önerilerin sentezlendiği genel kuruldaki tartışmalar izler. Kokkos'un altını çizdiği gibi (2011, s. 100), “yöntem ara sıra kullanım için tasarlanmamıştır, ancak mümkün olduğu kadar çok görüş ve bilişsel alışkanlığın eleştirel bir şekilde işlenmesiyle ilişkili müfredatların her birinin tüm uygulama aşamalarından geçmelidir”.

YÖNTEMİN UYGULANMASININ ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Yöntemin uygulanması sırasında karşılaşılabilecek engeller ile ilgili olarak, bunlar hem öğretmenlerden hem de kursiyerlerden gelebilir. Öğretmenler ile ilgili olarak, çalışma yaşamları boyunca sıklıkla geliştirdikleri rutinler, tamamen yeni olan ve kendileri için ek çaba gerektiren süreçlerin uygulanmasına karşı dirençlidir. Ayrıca, müfredatta belirtildiği gibi, belirli bir süre içinde, hedeflere yönelik çaba ile ilgili olarak muhtemelen başka bir engel bulunmaktadır (Raikou, 2013).

Kursiyerlerle ilgili olarak, hepsi duygusal olarak yatırım yaptıkları inanç, bakış açısı ve hayata karşı tutumlar geliştirmişlerdir. Bu, özünde, günlük yaşamın taleplerini karşılamalarını sağlayan yoldur. Bu görüşleri değiştirmeye çalışırken, özellikle aşına olmadıkları bir yöntem kullanıldığında, kendilerini tehdit altında hissedebilirler veya kişilik ve düşünme biçimlerinin sorgulanmakta olduğunu düşünebilirler. Ayrıca, birçok kursiyer sanata aşına olmayabilir, sanat eserlerini inceleme arzusunu hissetmeyebilir ve onları yorumlamada zorluk yaşayabilir (Bourdieu ve Darbel, 1991, Raikou, 2013). Bunlar - şekillendirdikleri sosyal koşullar nedeniyle - sanata alışmak için gereken kültürel sermayeden yoksun olan katılımcılardır. Bu nedenle, Kokkos'a (2011) göre, eğitimcilerin, sanat eserlerinin değerlendirmesinin sanatsal kriterlere dayanarak değil de söylenen sözlerin ele alınan konuya yoğunlaşma için teşvik edici nitelikte olabildiği ölçüde ilgili kriterlere göre yapılması gibi, bazı önemli hususları açıklığa kavuşturarak, kursiyer grubu

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

hazırlaması ve klişeleşmiş öncüllerin ötesinde düşünceye rehberlik etmesi gerekir. Bu süreç sadece katılımcıların tartışılan konu hakkındaki düşünce ve görüşlerini, hepsinin katkıda bulunabileceği unsurları gerektirir. Uygun yöntemi uygulayarak, “kursiyerler alışık olmasa bile, yüksek değerli estetik deneyimi” kullanmak mümkündür (Kokkos ve arkadaşları, 2011, s. 96).

Yukarıda belirtilen engelleyici faktörler, düşük özgüven, kendine güven eksikliği ya da “kendileri olmak” için yeterince güvende hissetmeme gibi kişisel özelliklere sahip kursiyerler bulunması durumunda veya anlamlı bir iletişim ve karşılıklı saygı atmosferi oluşturulamadığı zaman daha belirgin hale gelir.

Yetişkin eğitimcileri sürecin kolaylaştırıcı, canlandırıcı ve katalizörleridir. Eğitimcilerin, kursiyerlerle sürekli etkileşim içinde olarak ve başkalarının kültürüne saygı göstererek, konuya kademeli bir yaklaşım benimsemeleri, kursiyerleri teşvik etmeleri, destekleyici bir çevrenin önemini fark etmeleri ve bir kabul, işbirliği ve güven atmosferi geliştirmeleri durumunda işe yarar.

SONSÖZ

Farklı sanat biçimlerinin yetişkin eğitiminde kullanılması, duyguların ifade edilmesini ve alternatifler bulma, karmaşık durumların daha iyi anlaşılması ve referans çerçevelerinin etkisi altında oluşan konuların ve algıların değiştirilmesi gibi, hem eleştirel düşüncenin hem de çeşitli diğer becerilerin geliştirilmesini teşvik eder. Bununla birlikte, estetik deneyiminin dönüştürücü öğrenme bağlamında kullanılması oldukça karmaşık bir konudur. Yöntemin başlatıcısı Alexios Kokkos'un yazdığı gibi (2011a), çeşitli sanat eseri türlerinin seçim ve analiz yöntemleri, kursiyerlerin, özellikle sanata aşina olmayanların, sürece aktif ve yaratıcı bir şekilde katılmasının nasıl sağlanacağı, sonuç değerlendirme yöntemleri gibi netleştirilmesi gereken birkaç konu bulunmaktadır.

ESTETİK DENEYİM YOLUYLA DÖNÜŞTÜRÜCÜ ÖĞRENME

KAYNAKLAR

- Kokkos, A. (2009 a). Estetik deneyim yoluyla dönüştürücü öğrenme. Bermuda'da Columbia Üniversitesi tarafından düzenlenen 8. *Uluslararası Dönüştürücü Öğrenme Konferansı Sunumu*, 18-20/11/2009. 10/10/2018 tarihinde http://edu4adults.blogspot.com/2010/03/blog-post_09.html adresinden alınmıştır.
- Kokkos, A. (2009 b). Sanatla temas yoluyla yaratıcılığın geliştirilmesi. 1. *Helenik Ulusal Sanat ve Çevre Eğitimi Konferansı*. 11/10/2018 tarihinde http://www.ekke.gr/estia/Cooper/Praktika_Synedrio_Evgenidio/Files/Text_files/II_Kentrikes_Eisigiseis/Kokkos_k_eisigisi.pdf adresinden alınmıştır.
- Kokkos, A. (2009 c). *Estetik Deneyimle Dönüştürücü Öğrenme: Teorik çerçeve ve uygulama yöntemi*. 11/10/2018 tarihinde http://www.adulteduc.gr/images/mm_aisthitiki_empeiria.pdf adresinden alınmıştır.
- Kokkos, A. ve arkadaşları (2011): *Sanat yoluyla eğitim*. Atina, Metaichmio.
- Mega, C. (2010). Yetişkin eğitiminde görünür düşünce: bir metodoloji önerisi. D. Vergidis & A. Kokkos'ta (düzen.), *Yetişkin Eğitimi, uluslararası yaklaşımlar ve Yunan güzergâhlar*. Atina: Metaichmio.
- Kokkos, A. (2013). *Yetişkin eğitimi ve yükseköğretim eğitimi: eğitim alanlar ve öğretmenlerde estetik deneyim yoluyla eleştirel düşünme geliştirme olasılığının araştırılması*. Doktora tezi. Patras: Eğitim Bilimleri ve Erken Çocukluk Eğitimi Bölümü, Patras Üniversitesi.
- Freire, P. (1974). *Ezilenlerin Pedagojisi*. Atina: Rappa basımları.
- Mezirow, J. ve arkadaşları (2009). *Dönüştürücü öğrenme*. Atina: Metaichmio.
- Perkins, D. (1994): *Akıllı göz: sanata bakarak düşünmeyi öğrenme*. Harvard Eğitim Enstitüsü.